

Vaak voeren

Arjan van Diemen: 'Het grasland moet schoon blijven'

Zo veel mogelijk gras in de koeien. Dit realiseert Arjan van Diemen in Vlist door continu vers voer te geven. Voer met smaak, zowel aan het voerhek als in de weide door stripgrazing.

Weidegras, kuilgras of hooi, dat zijn de enige varianten in het ruwvoer van de melkkoeien. De sturingsmogelijkheden voor veehouder Arjan van Diemen (38) zijn hiermee beperkt tot het krachtvoer dat hij zijn producentes verstrekt. Dat is geen eenvoudig management, vertelt Van Diemen: 'Met mais heb je een vaste waarde in het rantsoen, daarmee gaat tachtig procent goed. Alleen gras maakt het moeilijker vanwege de wisselende samenstelling: alleen gras, gras, gras, waarvan ik zo veel mogelijk in de koeien wil krijgen.'

Van Diemen melkt in Vlist samen met zijn vrouw Hennie ruim zestig melkkoeien. Een deel van de melkproductie verdwijnt in eigengemaakte kaas. Het rollend jaargemiddelde op basis van 62 melkkoeien toont 8657 kg melk met 4,26% vet en 3,58% eiwit. 'De voerleverancier vraagt zich wel eens af hoe ik zo veel voer in de koeien krijg dat ze deze productie, met deze gehalten, halen. En het is een constante productie; jaarlijks blijft de BSK-schommeling binnen de twee punten.'

Een exacte verklaring voor de huidige productie op basis van dit sobere rantsoen heeft Van Diemen niet. De beredenering gaat in hoofdlijnen over een hoge opname van het gras door de smakelijkheid en door vooral vaak voeren. 'Ik start zes, zeven, soms wel acht keer per dag de trekker om te voeren. De koeien komen dan elke keer naar het voerhek. Het voer is altijd vers en goed van smaak.'

Arjan van Diemen: 'Ik start soms wel acht keer per dag de trekker om te voeren'

Zelfs wanneer de veehouder zijn koeien in de ligboxenstal toont, schuift hij meteen het kuilvoer aan. Van de zolder boven het voerhek trekt hij met de vork hooi naar beneden.

Hoeveel voer uiteindelijk in de melkkoeien verdwijnt? Van Diemen: 'Afhankelijk van de kuilkwaliteit en het lactatiestadium nemen ze gemiddeld 13,5 kilogram droge stof op. Dit is inclusief de opname van maximaal anderhalve kilogram droge stof uit hooi.' Naast het ruwvoer krijgen de koeien ten hoogste 12 kg zetmeelrijke brok.

Groeiën vanuit de bodem

De uitdaging bestaat uit het smakelijk houden van het gras, stelt Van Diemen. In het begin van het weideseizoen geeft hij voor constant voeraanbod 's ochtends en 's avonds een nieuwe strook gras aan het vee. In de maand juli krijgt het koppel vanwege de minderende smakelijkheid een groter perceel. De standaard ligt op twee keer weiden en vervolgens maaien. 'De voederwinning staat hier echt in dienst van de beweiding. Soms vraag ik bij het kuilen de loonwerker een perceel mee te maaien waar amper gras in staat. Hij vraagt zich dan werkelijk af waarom, maar het grasland moet schoon blijven.'

De veehouder onderkent dat de loonwerkkosten voor de 37 hectare huiskavel en de 17 hectare op afstand vrij hoog liggen, maar hij wijst op de besparing die het regelmatig maaien uiteindelijk geeft. 'Het grasland blijft goed, waardoor de noodzaak voor vernieuwing vervalt. Graslandvernieuwing is eigenlijk niet meer dan het herstellen van je eigen fouten.'

De hectaren bij huis bestaan uit klei- op veengrond op 60 centimeter boven slootpeil. Voor de eerste snede krijgt de huiskavel 30 kuub mest met sleepslang. Als er voldoende mest in de put zit, komt er voor de tweede snede nog 18 kuub op. Kunstmest krijgen deze percelen sinds 1977 niet meer. 'Veel boeren zijn vergeten hoe gras groeit. Het moet groeien vanuit de bodem, niet door wat je erop gooit', geeft Van Diemen zijn filosofie weer.

Christel van Raay

Grazen en maaien gaan hand in hand in het grasmanagement van André Indencleef uit Bree. Graasweiden in een perfecte conditie houden, is het doel. 'De eerste snede wil ik graag "to the point".'

Ook al kan onze stal jaarrond opstallen perfect aan, hier is het geen optie: ik vind dat een koe buiten moet lopen.' André Indencleef (41) uit Bree klinkt stellig als het grasland ter sprake komt. Om een hoog rendement uit het weidegras te halen besloot de Belgisch Limburgse melkveehouder zijn 75 koeien 's nachts op te stallen. 'De weiden blijven schoner. Vroeger lag de mest in de weide. Mest in de put is interessanter en economischer. Met onze oude stal was het voor de koeien beter buiten. Nu kunnen ze net zo goed binnen zijn.' Een consequent omweidingssysteem op negen percelen, variërend van 1,6 tot 1,8 hectare, vormt de basis voor het grasbeheer. 'Bij de start van het weideseizoen krijgen de koeien één perceel dat meer als speelweide moet fungeren. Ik houd de koeien liever wat langer op het winterrantsoen om zo ook het wisselvallige weer van april te omzeilen.'

Na de eerste maaibeurt brengen de koeien vier tot vijf dagen op hetzelfde perceel door. Na twee keer begrazen wordt een snede gemaaid. 'Voor de opbrengst hoeft het niet te doen, meestal gaat het slechts om één of twee karren. De kwaliteit en de hoeveelheid doen me ook weinig. Het weiden heeft prioriteit. Latere grassnedes komen toch altijd bij het jongvee of de droge koeien terecht. Maar de eerste snede wil ik graag "to the point", de rest is niet zo van belang.'

Bemesting op maat

Per jaar komt Indencleef voor de percelen in rotatie op een maaipercantage van 250. De 7 hectare natte weilanden op afstand

verlagen dat cijfer naar 150 procent. 'Met afwisselend maaien en grazen houd je het gras in goede conditie en houd je een gelijkmatige grasgroei.' Omweiden beïnvloedt ook het schema van weidevernieuwing. 'Door de combinatie weiden en maaien houdt gras beter stand. Vroeger vernieuwden we ons grasland elke vijf jaar. Nu is dat om de zes tot zeven jaar.'

Bij de 52 hectare zandleemgronden zijn irrigatiemogelijkheden voorzien. 'De gronden zijn hier bij regen vrij snel verzadigd en nat, maar in de zomer ook enorm snel droog', zegt Indencleef. In droge jaren komt de beregeningsinstallatie vlot van stal. 'Alleen zo kun je voldoende grasgroei in droge zomers garanderen.' Twee percelen van respectievelijk 2 en 2,3 hectare komen niet onmiddellijk in het rotatiesysteem terecht en helpen de teruglopende grasgroei van de zomermaanden opvangen. 'Die zijn meestal twee of zelfs drie keer gemaaid voor daar één koe op komt.' Als de draagkracht van de grond en het weer het toelaat, start Indencleef het bemestingsschema met 25 kuub runderdrijfmest. Als startbemesting wordt 100 kilo meststof met 27 procent stikstof gestrooid. De melkveehouder houdt zich eraan elke drie tot vier jaar de grond te ontleden als basis voor het bemestingsadvies. 'De bemesting is een mengsel op maat met stikstof, wat kalium, magnesium en een kleine hoeveelheid fosfor.'

Na de eerste snede is – indien beschikbaar – opnieuw 25 kuub drijfmest nodig per hectare, bij latere snedes is 15 kuub nodig. Stikstof wordt bijgestrooid naargelang de behoefte, dit wordt afgebouwd richting begin augustus. Afgelopen jaar koos Indencleef ervoor de bemesting vroeger af te ronden en half augustus een laatste kleine gift toe te passen om roest te onderdrukken. 'Zo kan ik de koeien smakelijker gras aanbieden in het najaar en houd ik een gelijkmatiger grasgroei. Anders ontstaan al snel plekken waar veel minder gegeten wordt.'

Annelies Debergh

André Indencleef: 'Door combinatie van grazen en maaien houdt gras beter stand'

'Kwaliteit van latere maaisnedes doet me weinig'

'To the point'